

ZAVOD ZA POLJOPRIVREDU "SMEDEREVO"
Kolar i

Saša Avramović, dipl. inž. agr.

I Z V E Š T A J

**Primena Agrostemina u višegodišnjim zasadima voća i grožđa
na terenima smederevskog Podunavlja**

(2003. - 2005.)

U cilju realizacije projekata:

**EDUKACIJA POLJOPRIVREDNIH PROIZVOĐAČA - VOĆARA I VINOGRADARA
U OKVIRU SPECIJALIZOVANOG UDRUŽENJA**

i

**EDUKACIJA POLJOPRIVREDNIH PROIZVOĐAČA
O NEOPHODNOSTI UVOĐENJA KONTROLISANE PROIZVODNJE - FORMIRANJE BREND " SMEDEREVSKO VOĆE "**

odobrenih od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Ugovorom o finansiranju od 25.04.2005.g. preduzete su sve planirane aktivnosti.

Kako su oba projekta, odobrena od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, komplementarna to su i aktivnosti preduzete u realizaciji, sprovedene sinhronizovano. U zimskom periodu sam u okviru sopstvenih aktivnosti savetodavca organizovao niz predavanja koji su za cilj imali upravo edukaciju poljoprivrednih proizvođača. Ciljna grupa tj. poljoprivredni proizvođači, voćari i vinogradari, koji su ovom prilikom iskazali najveće interesovanje, bili su voćari i vinogradari iz sela Udovica. Koncentracija voćarsko-vinogradarske proizvodnje je upravo na ovim terenima dominantna u toj meri da se intenzivnost ove poljoprivredne proizvodnje može izuzetno visoko oceniti.

Blago zatalasani tereni smederevskog Podunavlja predstavljaju terene na kojima se tradicionalno gaji voće i vinova loza od II veka n. e. tj. od vremena rimskog imperatora *Marka Valerija Aurelija Proba*. Izuzetni prirodni uslovi (klimatski i edafski) su ovaj kraj predodredili za gajenje voća i vinove loze. Tako se na ovim brežuljcima intenzivno gaje gotovo sve voćarske kulture kao i mnoge stonje i vinske sorte vinove loze. U ostalom, grad Smederevo ima svoju sortu grožđa koja ima kombinovane ampelografske i tehnološke karakteristike-Smederevka i voće koje se prepoznaje po kvalitetu, širom Srbije.

Gajenje voća i grožđa podrazumeva visoku tehnološku svest i tehničku opremljenost poljoprivrednih proizvođača. To na terenima smederevskog Podunavlja pokazuje i sortiment koji prati trendove evropskog i svetskog sortimenta i zahteve tržišta. U želji da se postigne bolji kvalitet plodova tokom vegetacione 2004. g. pristupilo se primeni prirodnog bioregulatora Agrostemina. Sa Agrosteminom su tretirani višegodišnji zasadi breskve i jabuke kod poljoprivrednih proizvođača-voćara:

Urošević Zoran

Todorović Miomir

Marković Žarko

Avramović Goran

Jelisijević Ljubomir

Simić Dejan

Kostić Dragoslav

Mihajlović Jovan

Petronijević Svetomir

Petronijević Milanče

Jelisijević Dragan

Kod gore pomenutih poljoprivrednih proizvođača Agrostemin je primenjivan u tri navrata:

- kod jabuke (jesenje i zimske sorte) pred cvetanje, posle cvetanja i pred zrenje plodova-krajem avgusta;
- kod breskve , pred cvetanje, posle cvetanja, pred proređivanje plodova i posle proređivanja plodova;

- kod mušmule, pred cvetanje i posle cvetanja;
- kod stonog grožđa, pre cvetanja, posle cvetanja, u vreme zatvaranja grozda i u "šarku".

Doza primene Agrostemina je kod svih poljoprivrednih proizvođača iznosila po preporuci-300gr/ha.

Kako su višegodišnje kulture ušle u period zimskog mirovanja 2004. godine nedovoljno pripremljene, što znači da vegetativni potencijal nije blagovremeno zdrveneo i kao takav i sazreo. Pojava ekstremno niskih temperatura i obilje padavina tokom februara i marta, prouzrokovale su veoma ozbiljna oštećenja na vinovoj lozi i ranim sortama breskve što je dalje tražilo intervenciju nekim od bioregulatora i biostimulatora. Uz nešto višu prosečnu dnevnu temperaturu tokom aprila a opet uz obilje padavina došlo je do pojave *Taphrine deformans* kod breskve a kod ostalih koštičavih voćnih vrsta *Monilliae ssp.* koja se odlikuje klasičnim sušenjem pupoljaka i grančica. Područje prostiranja ove pojave nije vezano za pojedinačne lokalitete već za područje celog Podunavskog okruga. Upotrebom Agrostemina u količini od 300 gr/ha pre cvetanja kao i posle cvetanja u istoj dozi, ovakva situacija je bila izbegnuta. Kompletna asimilaciona površina je bila zdrava i imala je izuzetnu tamno zelenu boju lista. Uz zdravu asimilacionu površinu i razvoj plodova se nesmetano odvijao. Naročite stresne situacije breskva doživljava u vreme proređivanja plodova gde se ove vegetacije javio problem kod srednje stasnih sorti da su imali pojavu "dvojnih" plodova-blizanaca gde je bar jedan morao biti odbačen. Primenom Agrostemina biljka je mnogo bolje podnela ovakvu situaciju jer se do ove godine u istim situacijama "rod" značajno umanjivao. Kakve su manifestacije ove situacije? Kod breskve se odmah nakon proređivanja dešavalo da preostali plodovi poblede, uvenu i otpadnu! Ali sada se kao rešenje nametnula upotreba Agrostemina i to tretiranjem sa po 300 gr/ha pre i posle proređivanja plodova. Takođe sam primetio da upotrebom Agrostemina u jabuci u fazi razvoja plodova veličine lešnika dolazi do ujednačenog razvoja plodova naročito kod "bele" jabuke – Mucu, Šarden, Greni Smit i sl. Veliki plus upotrebi Agrostemina predstavlja i činjenica da sada tokom novembra ubrana jabuka kod gore navedenih voćara stoji u običnim skladišnim uslovima bez promena iako je u jesenjem periodu bilo enormno mnogo padavina nezabeleženih u području Podunavskog okruga (septembar – 160 ml vodenog taloga), dok se kod većine voćara jabuka "istačkala" tj. počela je da truli pa se ove jeseni jabuka više nudi i prodaje nego inače ovih godina. Za grožđe moram naglasiti da su izmrzavanja u zimskom periodu išla i do 50 % što je veoma stresno uticalo na biljku a mnogi vinogradi u smederevskom vinogorju su se i posušili. Upotrebom Agrostemina došlo je do normalizacije i ujednačenog porasta lastara za razliku od zaista svih ostalih. Moje je mišljenje samo da sam Agrostemin u ovim uslovima morao i ranije preporučiti u samom kretanju vegetacije, odmah nakon otvaranja okaca.

Sve gore navedene stručne opservacije biće praćene i narednih godina. Već u 2007. g. može se očekivati publikovanje prikupljenih rezultata.

Poljoprivredni proizvođači koji su upotrebljavali Agrostemin upotrebljavaće ga ponovo jer su zadovoljni njegovim delovanjem. Već treću godinu za redom, na Međunarodnim sajmovima hrane i pića u Novom Sadu, ističu se posebnim kvalitetom svojih proizvoda.

Na **40. Međunarodnom sajmu hrane i pića**, održanom 2003., nagrađeni su:

Novaković Predrag	- Zlatna medalja	- jabuka "Čadel",
Gitarić Zoran	- Zlatna medalja	- šljiva "Čačanska rodna"
	- Zlatna medalja	- grožđe "Smederevka"
Milanović Zoran	- Srebrna medalja	- jabuka "Ajdared"

Na **41. Međunarodnom sajmu hrane i pića**, održanom 2004., dobili su:

Novaković Predrag	- Zlatna medalja	- jabuka "Čadel",
Tomić Živorad	- Zlatna medalja	- jabuka "Mucu"

Simić Dejan	- Zlatna medalja	- nektarina "Cirio"
Kojić Radiša	- Zlatna medalja	- breskva "I.H. Haller"
Marković Žarko	- Srebrna medalja	- jabuka "Ajared"

Dr. Zoran Gajić

Da raniji uspesi nisu sporadični i slučajni već da su posledica dugogodišnjeg predanog rada i stručnog vođenja pokazalo se i na **42. Međunarodnom sajmu hrane i pića** (2005.) u Novom Sadu, kada su za kvalitet svojih proizvoda - konzumne breskve i jabuke osvojili:

Urošević Zoran	- Zlatna medalja	- jabuka "Šarden",
Todorović Miomir	- Zlatna medalja	- jabuka "Gloster",
	- Zlatna medalja	- jabuka "Galaxy",
Marković Žarko	- Zlatna medalja	- jabuka "Čadel",
Avramović Goran	- Zlatna medalja	- grožđe "Muskat Hamburg",
	- Zlatna medalja	- grožđe "Muskat Italija",
Jelisijević Ljubomir	- Zlatna medalja	- jagoda "Madlenne",
Simić Dejan	- Zlatna medalja	- breskva "Calldezi 85",
	- Srebrna medalja	- jabuka "Greni Smit spoor",
Kostić Dragoslav	- Zlatna medalja	- jabuka "Zlatni Delišes",
Mihajlović Jovan	- Zlatna medalja	- breskva "O Henry",
	- Zlatna medalja	- breskva "Bolero",
Petronijević Svetomir	- Zlatna medalja	- mušmula "Domaća",
Petronijević Milanče	- Zlatna medalja	- jabuka "Kožara",
Jelisijević Dragan	- Zlatna medalja	- jabuka "Star krimson".

Okupljeni u Udruženje voćara i vinogradara "Zlatno brdo" iz Udovica, uspeli su da ostvare do sada nezabeleženi uspeh u istoriji novosadskog sajma - da kao udruženje osvoje

VELIKI SREBRNI ŠAMPIONSKI PEHAR NOVOSADSKOG SAJMA

odmah iza podgoričkog giganta **13. Juli –Podgorica**.

Koliki je to uspeh govori činjenica da je u pogledu demonstriranog kvaliteta Udruženje, u konkurenciji 104 izlagača iz zemlje i inostranstva, bilo ispred mnogih renomiranih poljoprivrednih gigantata, poput PIK "Bečej", "Carnex"-a, "Rubin"-a, "Župe", "Navip"-a, itd.

ZAVOD ZA POLJOPRIVREDU "SMEDEREVO"

FACSIMILE

Saša AVRAMOVIĆ, dipl. inž. agr.
Stručni saradnik za voćarstvo
i vinogradarstvo